

Alles wat je moet weten als je stage gaat lopen

STAGE

-wijzer-

Deze Stagewijzer is uitgegeven door Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB), CNV Jongeren en FNV Jong. In 2011 is een eerdere versie van Stagewijzer uitgebracht door JOB. Deze nieuwe versie van de wijzer is nog beter geworden doordat onze drie jongerenorganisaties hebben samengewerkt en alles wat ze samen weten in deze wijzer bij elkaar hebben gezet! Samenwerken doen wij niet alleen in deze Leerwerkwijzer maar ook op veel andere mbo-onderwerpen in de SBB Studentenkamer. In deze Leerwerkwijzer wordt uitgelegd welke zaken je tegen kan komen op je stage, waar je rekening mee moet houden en wat je kan doen als er problemen zijn.

Inhoud

1. Ik ga stage lopen!	5
1.1 Wat is het verschil tussen bol (stage) en bbl (leerbaan)?	5
1.2 Waar moet ik van te voren over nadenken?	5
1.3 Hoe kom ik aan een stage?	5
1.4 School wijst je een stage toe	6
1.5 School helpt je met zoeken	6
1.6 Je moet zelf een stage zoeken	6
1.7 Stage lopen in het buitenland	6
1.8 Als je geen stage kan vinden	7
2. Solliciteren	7
2.1 Bellen naar een stagebedrijf	7
2.2 Het schrijven van een sollicitatiebrief	8
2.3 Het cv	8
2.4 Sollicitatiebrief en cv versturen	9
2.5 Het sollicitatiegesprek	9
2.6 Stagediscriminatie	10
3. Rechten en plichten tijdens je stage	10
3.1 Stage-overeenkomst / Praktijkovereenkomst (POK)	10
3.2 Arbeidsovereenkomst/ arbeidscontract	11
3.3 Veilig werken	11
3.4 Vrije dagen en schoolvakanties	11
3.5 Kledingvoorschriften	12
3.6 Geheimhoudingsplicht	12
3.7 Intellectueel eigendom	12
3.8 Stagevergoeding	12
3.9 Stagefonds of schoolfonds	13
4. Wat moet je leren?	13
4.1 Eindopdracht	13
4.2 Door wie en waar word je beoordeeld?	13
4.3 Portfolio en reflectieverslag	14
4.4 Voortgangsgesprekken	14
4.5 Eindbeoordeling	14
4.6 Verlenging van je stageperiode	14
4.7 Herkansing	14
4.8 Oneens met je beoordeling	14
4.9 Bezwaar over eindbeoordeling indienen	15

5. Problemen en conflicten tijdens je stage	15
5.1 Problemen met je begeleiders	16
5.2 De werkzaamheden hebben niets met je opleiding te maken	16
5.3 Gevaarlijk werk of te lange werktijden	16
5.4 Seksuele intimidatie	17
5.5 Discriminatie	17
5.6 Gemiste uren en langdurige afwezigheid door ziekte	17
5.7 Het valt gewoon tegen...	18
6. Stoppen met je stage	18
6.1 Consequenties van stoppen	18
6.2 Je besluit te stoppen met je stage	18
6.3 Je moet stoppen met je stage	19
6.4 Recht op een vervangende stageplaats	19
6.5 Bezwaar indienen wanneer je moet stoppen bij een leerbedrijf	19
7. Aansprakelijkheid en verzekeringen	19
7.1 Aansprakelijkheidsverzekering (WA verzekering)	20
7.2 Zorgverzekering	20
7.3 Wanneer je ziek bent	20
7.4 Arbeidsongeschikt	20
8. Wij zijn er om je te helpen!	20
8.1 JOB	20
8.2 CNV Jongeren	21
8.3 FNV Jong	21
8.4 Samenwerking tussen CNV Jongeren, FNV Jong en JOB	21

1. Ik ga stage lopen!

Alles wat je tot nu toe hebt geleerd tijdens je opleiding, ga je in de praktijk brengen tijdens je stage. Op je stage zal je veel nieuwe dingen gaan leren. Stage is een eerste kennismaking met werken op de arbeidsmarkt. In deze stagewijzer staat alles wat je moet weten over stagelopen!

1.1 Wat is het verschil tussen bol (stage) en bbl (leerbaan)?

Deze stagewijzer is bedoeld voor bol-studenten. Voor bbl hebben we een andere wijzer, die heet Leerwerkwijzer en vind je op dezelfde plek waar je deze Stagewijzer hebt gevonden!

bol

Een student die bol doet is een fulltime student, die het merendeel van de dagen op school is en een kleiner gedeelte van de dagen stage loopt. Bol-studenten gaan bij bedrijven in de buurt op zoek naar een stageplaats. Een stage duurt een paar weken tot een paar maanden. Het leerbedrijf betaalt vaak een stagevergoeding, maar een stagevergoeding betalen is niet altijd verplicht. Als je een stagevergoeding hebt afgesproken met het bedrijf, zorg dan dat deze vermeld staat in je POK (praktijkovereenkomst) of je stageovereenkomst.

bbl

Een student die bbl doet is een student die de meeste tijd werkt en weinig dagen in de week naar school gaat. Een bbl-student gaat bij bedrijven in de buurt op zoek naar een leerbaan, dit is een baan waarbij je ook een diploma kunt halen. Als je bbl doet ben je het merendeel van je tijd aan het werk en een klein gedeelte ga je naar school. Meestal werkt de student vier dagen en gaat hij/zij één dag per week naar school. Het bedrijf heeft in het algemeen een arbeidsovereenkomst (contract) met de student. Dat betekent dat je bijna altijd geld verdient als je een bbl-opleiding volgt. Ook bij bbl is het bedrijf echter soms niet verplicht jou te betalen. Kijk je cao na of het bedrijf verplicht is jou een salaris te betalen.

1.2 Waar moet ik van te voren over nadenken?

Voordat je aan je stage begint is het handig om over een aantal zaken na te denken, bijvoorbeeld:

- Wat wil ik leren tijdens mijn stage?
- Wil ik bij een groot of klein bedrijf stage lopen?
- Wil ik zelfstandig werken of juist met mensen samenwerken?

Ook kan het nuttig zijn om te bedenken wat jij als stagiair een bedrijf te bieden hebt, bijvoorbeeld:

- Wat zijn mijn sterke en zwakke punten?
- Welke taken vind ik leuk en minder leuk om te doen?

1.3 Hoe kom ik aan een stage?

Elke school heeft een ander stagebeleid. Het kan zijn dat school je een stageplek toewijst, dat school je helpt met zoeken of dat je zelf een stageplek moet zoeken. Scholen hebben hier dus allemaal een andere werkwijze voor. Jouw school heeft de wettelijke verplichting om je te ondersteunen bij het zoeken naar een stage. Oftewel zij hebben een inspanningsverplichting. Dit betekent niet dat zij verplicht zijn een stage voor jou te regelen. Immers, jou school kan een

bedrijf niet verplichten jou aan te nemen voor een stage. Je hebt hier zelf een grote verantwoordelijkheid in. Sommige scholen kiezen er voor het minimale aan hulp te bieden terwijl andere de stageplek zelfs voor je regelen. Vraag aan je stagecoördinator wat de regels van jouw school zijn of waar je ze precies kan terugvinden.

Wat de exacte verantwoordelijkheden van jou als student, je school, je leerbedrijf en SBB zijn bij een beroepspraktijkvorming (bpv) staat in het bpv protocol. Dit is een document opgesteld door alle scholen, het bedrijfsleven en partijen in SBB. Hierin staan de minimale verantwoordelijkheden en wij van JOB, FNV Jong en CNV Jongeren zijn van mening dat er voor studenten aanvullende informatie over de stage nodig is. Het bpv-protocol vind je terug op de website van SBB: www.s-bb.nl/bpvprotocol

1.4 School wijst je een stage toe

Vaak hebben scholen contact met bedrijven waar je stage kan lopen. School regelt dan alles voor je, dit hoort je school van tevoren bekend te maken aan jou. Let er op dat je niet verplicht kan worden om bij een bepaald bedrijf stage te lopen. Als je zelf een stage hebt gevonden bij een door SBB erkend leerbedrijf heb je het recht om daar stage te lopen. Ook als je niet tevreden bent over je stageplek moet je van plek kunnen veranderen. Je moet dan zelf op zoek gaan naar een andere stageplek en dit bespreken met je stagebegeleider. Als je zelf een nieuwe stageplek hebt gevonden die voldoet aan de eisen, moet je school hiermee instemmen. Het kan wel dat je hierdoor studievertraging oploopt wanneer je periodes niet vlekkeloos in elkaar overlopen.

1.5 School helpt je met zoeken

Sommige scholen gaan samen met je op zoek naar de juiste stage. Het kan zijn dat school contact heeft met bedrijven in de regio. Je hebt dan al adressen waar je kan solliciteren. Soms regelt de stagecoördinator gesprekken voor je.

1.6 Je moet zelf een stage zoeken

Begin je zoektocht op www.stagemarkt.nl. Hier staan voor alle mbo-opleidingen erkende stages op! Het is belangrijk dat stages erkend zijn, dat betekent dat de stageplaats is gecontroleerd en geschikt is om te leren wat jij nodig hebt, dat ze de tijd hebben jou te begeleiden en dat het een veilig bedrijf is. De SBB erkent stageplekken. Mocht je niets vinden, vraag dan ook aan de stagecoördinator of er adressen van bedrijven bekend zijn waar je kan solliciteren. Je school heeft een inspanningsverplichting, dit betekent dat ze tijd en energie moet leveren om jou aan een stage te helpen. Een stage zoeken hoef je dus nooit helemaal alleen te doen. Op school moet je altijd om hulp kunnen vragen en ze zijn verplicht om je te helpen bij het zoeken. Dit betekent niet dat zij een stageplek moeten regelen maar wel dat ze jou ondersteunen bij het zoeken. Let erop dat je een stage zoekt bij een door SBB erkend leerbedrijf. Alle leerbedrijven op www.stagemarkt.nl zijn erkend. Wanneer een door jou gevonden bedrijf nog niet erkend is, kan het bedrijf een aanvraag doen. Zorg dat je niet begint met stagelopen voordat het bedrijf erkend is. Anders kan het zijn dat je stage niet geldig is en je de gelopen tijd ergens anders over moet doen. Heb je een bedrijf gevonden die jou wil begeleiden, maar nog niet erkend is? Vertel het bedrijf dat ze bij de SBB (www.s-bb.nl/bedrijven/erkenning/leerbedrijf-worden) een erkenning kunnen aanvragen.

1.7 Stage lopen in het buitenland

Bij veel opleidingen is het mogelijk om een stage in het buitenland te lopen. Steeds meer studenten lopen stage in het buitenland en dat is goed nieuws, want een buitenlandervaring is goed voor je persoonlijke ontwikkeling, je talenkennis, staat mooi op je curriculum vitae (cv) en is natuurlijk een geweldige ervaring. Vraag je stagecoördinator van school eens naar de mogelijkheden over 'internationalisering'. Buitenlandse stageplekken vind je net als Nederlandse

stageplekken op www.stagemarkt.nl. Veel scholen werken ook samen met buitenlandse scholen of stagebureaus. Voor een stage in Europa kan je school subsidie aanvragen om (een deel) van je kosten te financieren. Lees de exacte regels en mogelijkheden op de onderstaande website. Wil je op stage in het buitenland? Begin dan ruim van tevoren met de voorbereidingen voor jouw avontuur. Een jaar van tevoren is helemaal niet gek. Je moet namelijk veel regelen. Denk bijvoorbeeld aan woonruimte, verzekeringen en visa voor landen buiten Europa. Belangrijke website om te bekijken wanneer je stage wilt lopen in het buitenland zijn:

- www.stagemarkt.nl
- www.wilweg.nl
- www.wilwegwijzer.nl
- www.erasmusplus.nl

1.8 Als je geen stage kan vinden

Als je je best hebt gedaan om een stage te vinden, en het is niet gelukt, geef dan niet op. Geef bij je school aan dat je hulp nodig hebt. Zoals eerder gezegd zijn zij verplicht je te helpen zoeken maar heb jij zelf ook altijd een sterke eigen verantwoordelijkheid. Het is niet zo dat zij voor jou moeten zoeken. Houd stagewebsites in de gaten, ga bij bedrijven langs en laat iedereen weten dat je een stage zoekt. Een bedrijf heeft de mogelijkheid om een erkend leerbedrijf te worden, hoe dat geregeld kan worden, lees je op de site van SBB.

- www.s-bb.nl/bedrijven/erkenning/leerbedrijf-worden

2. Solliciteren

Als je een bedrijf hebt gevonden waar je stage wilt lopen, moet je nog solliciteren. Solliciteren kan je doen door te bellen, een brief te schrijven, een e-mail te sturen of een keer binnen te lopen. Als je stage door je school is geregeld, kan het ook zo zijn dat je alleen nog maar langs hoeft te gaan voor een kennismakingsgesprek. Bijna alle bedrijven en instellingen hebben een website. Bekijk deze goed zodat je al zoveel mogelijk weet en je duidelijk kan maken waarom je graag bij dit bedrijf stage wil lopen.

2.1 Bellen naar een stagebedrijf

Zodra je een bedrijf hebt gevonden waar je graag wilt stagelopen, begin je met solliciteren. Je kunt het beste het bedrijf eerst opbellen. Bedenk voordat je gaat bellen een aantal vragen die je wilt stellen. Als je bang bent dat je die vragen vergeet, schrijf ze dan gewoon op. Vragen die je kunt stellen zijn bijvoorbeeld:

- Is er op dit moment een stageplek vrij?
- Wat is de sollicitatieprocedure?
- Hoeveel rondes zijn er?
- Wanneer hoor ik of ik door een ronde heen ben?
- Aan wie kan ik mijn sollicitatie richten?

Wanneer je het bedrijf opbelt, krijg je niet altijd automatisch de juiste persoon aan de telefoon. Vraag of je een medewerker mag spreken die stagiairs aanneemt of begeleidt. Wanneer je diegene aan de lijn hebt, vertel je kort wie je bent, dat je graag stage wilt lopen bij dit bedrijf en je vraagt of er tijd is om een aantal vragen te beantwoorden. Zorg dat je de naam noteert van de medewerker die je hebt gesproken en laat in ieder geval duidelijk merken dat je heel graag bij dit bedrijf stage wilt lopen. Misschien gaat het zo goed dat je direct mag langskomen. Meestal moet je eerst een motivatie en cv opsturen. Krijg je niemand aan telefoon? Stuur het bedrijf dan een e-mail met daarin je vragen.

2.2 Het schrijven van een sollicitatiebrief

Als je een sollicitatiebrief schrijft, moet je op één pagina vertellen waarom je bij dit bedrijf stage wilt lopen. Ook moet je in je brief het bedrijf overtuigen dat jij de meest geschikte stagiair bent. Omdat je sollicitatiebrief een eerste indruk geeft, is het belangrijk dat je brief er netjes en verzorgd uitziet.

Zorg er verder voor dat je de volgende punten bespreekt:

- Dat je solliciteert naar een stage.
- Waarom je hebt gekozen voor het beroep waar je een opleiding voor volgt.
- Waarom jij nu juist bij dit bedrijf stage wilt lopen.
- Waarom jij voor dit bedrijf de meest geschikte stagiair bent.
- Wat voor soort stage zoek je (hoe lang en hoeveel dagen per week).
- Een afsluiting waarin je vertelt dat je graag langs wilt komen voor een gesprek om een toelichting te geven op je brief en je cv.
- Vermeld dat je je cv. als bijlage hebt bijgevoegd.

Andere belangrijke punten om op te letten zijn:

- Zorg dat er geen type- of taalfouten in de brief staan (laat je brief nalezen door iemand anders!).
- Hou de brief zakelijk en overzichtelijk.

Let op! De meeste scholen geven les over hoe je een sollicitatiebrief schrijft. Krijg je dat niet? Vraag hulp aan je docent Nederlands, aan iemand die dit al vaker heeft gedaan of zoek op internet naar goede voorbeelden.

2.3 Het cv

De letters cv staan voor curriculum vitae. Dit betekent de loop van je leven, het is een overzicht van de opleiding(en), activiteiten en cursussen die je tot nu toe gedaan hebt. Zet in je cv alles wat interessant kan zijn voor het stagebedrijf. Wat er zeker in moet:

- Vooren achternaam, adres, telefoonnummer en e-mailadres en bijvoorbeeld een link naar je pagina op LinkedIn (www.linkedin.nl)
- Werkervaring /bijbaantjes /nevenactiviteiten.
- Kennis van computerprogramma's, talen die je beheerst.

Je kunt je cv op verschillende manieren indelen. Het gaat erom dat de werkgever er snel achter komt dat jij geschikt bent voor die stageplaats. Zorg er in ieder geval voor dat je cv duidelijk en overzichtelijk is.

Wanneer je solliciteert naar een stageplaats, dan kun je het beste beginnen met het kopje 'persoonlijke informatie' en vervolgens een kopje 'opleiding'. Daar noem je welke opleiding je op dit moment volgt. Het cv wordt chronologisch opgebouwd, je schrijft eerst de opleiding op die je nu doet, daaronder eventuele opleidingen die je ervoor hebt gedaan.

2.4 Sollicitatiebrief en cv versturen

Je kunt sollicitatiebrief en cv als bijlage in een e-mail versturen. Zet dan in de e-mail dat je solliciteert voor een stageplek en dat in de bijlage jouw sollicitatiebrief en cv te vinden zijn. Zet in het onderwerp van de e-mail dat het om een sollicitatie voor een stageplek gaat. Zorg dat de brief en het cv dat je naar het stagebedrijf mailt in pdf formaat zijn. Dat ziet er netjes uit en de opmaak blijft dan precies zo als je hem verstuurd.

2.5 Het sollicitatiegesprek

Je brief is uitgekozen en je wordt uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek. Het bedrijf heeft misschien wel meerdere sollicitanten uitgenodigd van wie er één wordt uitgekozen. Hoe zorg je ervoor dat je het gesprek zo goed mogelijk doet?

Het maakt een goede indruk als je je goed hebt voorbereid op het gesprek. Het is belangrijk om de website van het bedrijf goed te kennen. Pak het lijstje erbij waar jouw ideale stageplaats aan moet voldoen. Denk na over vragen die je zelf wilt stellen en bereid je voor op de vragen die jij tijdens het gesprek moet beantwoorden. Ieder sollicitatiegesprek is anders, maar de volgende vragen worden vaak gesteld:

- Waarom wil je bij dit bedrijf stage lopen?
- Waarom zouden wij jou een stageplaats moeten aanbieden?
- Wat wil je tijdens deze stage leren?
- Heb je al eerder stage gelopen?
- Wat zijn je goede en je slechte eigenschappen?

Een goede presentatie is ook belangrijk. Trek iets aan dat er netjes en verzorgd uitziet, en waar jij je lekker bij voelt. Als jij je goed voelt, kom je vaak ook zelfverzekerder over.

Aan het eind van het gesprek krijg je vaak de mogelijkheid om zelf wat vragen te stellen. Voorbeeldvragen kunnen zijn:

- Hoe ziet de gemiddelde werkdag eruit?
- Hoeveel stagiaires zijn er op dit moment?
- Wanneer krijg ik te horen of ik hier stage mag gaan lopen?

Vergeet niet je cv en je sollicitatiebrief mee te nemen naar het gesprek. De kans is groot dat je daar een vraag over krijgt. Heb je een portfolio? Neem dat ook mee naar het gesprek.

Tot slot vindt een werkgever het altijd belangrijk dat iemand zich aan afspraken houdt. Zorg dus dat je op tijd bent. Neem altijd een telefoonnummer mee van diegene met wie je een gesprek hebt! Als je later bent, dan kun je ook onderweg bellen dat je eraan komt.

2.6 Stagediscriminatie

Lukt het jou maar niet om een stageplek te vinden? Heb je het vermoeden dat de reden daarvan is dat je een buitenlandse naam hebt, omdat je zwanger bent of omdat je een handicap hebt. Kortom: wordt je gediscrimineerd?

Wat kun jij doen?

Discriminatie bij het vinden van een stage of op je stage is onaanvaardbaar en onacceptabel. Het is belangrijk dat studenten die stagediscriminatie ervaren zich melden. Hierdoor wordt het inzichtelijk en kan er ook iets mee worden gedaan. Bespreek het eerst met je praktijkbegeleider of je stagebegeleider van school. Wil jij liever niet bij een van je begeleiders aankloppen? Dan kun je altijd terecht bij een vertrouwenspersoon bij jou op school. Een andere mogelijkheid is om een melding te maken bij SBB of het College voor de Rechten van de Mens.

- www.s-bb.nl/studenten/meldpunt-stagediscriminatie
- www.mensenrechten.nl/wat-zijn-mensenrechten/discriminatie

3. Rechten en plichten tijdens je stage

Tijdens je stage gelden er rechten en plichten. De meeste rechten en plichten staan beschreven in je stageovereenkomst. Dit is een contract tussen jou, de school en het stagebedrijf. Daarnaast zijn er nog andere documenten waarin staat wat er van jou wordt verwacht tijdens je stage en waar je recht op hebt, zoals de onderwijs- en examenregeling (OER) van jouw opleiding of afspraken in de cao van de betreffende sector.

3.1 Stage-overeenkomst / Praktijkovereenkomst (POK)

De stageovereenkomst of praktijkovereenkomst is een contract tussen jou, je school en het stagebedrijf. Als deze getekend is door alle drie de partijen is hij geldig voor zo lang in het contract staat. Zorg er dus voor dat de genoemde periode overeenkomt met de duur van je stage. Als je jonger dan achttien jaar bent, ben je minderjarig en moeten daarom je ouders of voogd tekenen. Zet nooit je handtekening wanneer je iets niet begrepen hebt! Vraag altijd eerst om uitleg.

Let er op dat deze wettelijk verplichte zaken in ieder geval je stagecontract staan:

- De begin- en einddatum van je stage
- Het totale aantal te volgen stage-uren en de verdeling daarvan over de studiejaren
- Wie je begeleider is vanuit school en wie je begeleider is op je stageplek
- Het deel van de kwalificatie en/of het keuzedeel dat je tijdens de stage dient te behalen, en de beoordeling daarvan
- De gevallen waarin en de wijze waarop de overeenkomst voortijdig kan worden ontbonden

Let op! Meestal bieden scholen je een standaard stageovereenkomst aan. Deze modelovereenkomst hoort te zijn afgestemd met de studentenraad van jouw school. Als deze overeenkomst er volgens jou goed uitziet, kun je hem tekenen. Als je vindt dat er dingen niet kloppen in de overeenkomst of je wilt extra afspraken vastleggen in de overeenkomst, geef dit dan aan voordat je tekent. Vraag of school die aanpassingen wil doen in de overeenkomst. Soms hoeft je niet de hele stageovereenkomst aan te passen, maar kun je ook vragen of je extra afspraken op een apart formulier opschrijft en ondertekent. Dit formulier kun je dan toevoegen aan de stageovereenkomst. Als je later in de problemen komt, of iemand houdt zich niet aan de afspraken, dan kun je alle afspraken die je hebt gemaakt goed terugvinden.

Arbeidstijden

Net als voor werknemers is voor stagiaires de arbeidstijdenwet van toepassing. Daarin kun je nakijken hoeveel uur je op een dag stage mag lopen, of het stagebedrijf van je mag vragen dat je langer werkt en of dat je bijvoorbeeld nachtdiensten moet draaien. Alle uren die je werkt tellen mee voor je stage. Als je veel overwerkt, dan ben je eerder klaar met je stage of je hebt een aantal extra vrije dagen. Maak hier voordat je begint duidelijke afspraken over met het stagebedrijf.

De begeleiding

Je hebt tijdens je stage recht op goede begeleiding van je school, je stagebegeleider, je stagebedrijf en de praktijkbegeleider. Waar je precies recht op hebt spreek je af in je stageovereenkomst. Hier wordt vaak verwezen naar je OER of de stagegids. Spreek in ieder geval af hoe vaak de begeleider vanuit school langskomt bij het stagebedrijf en wanneer en hoe hij bereikbaar is voor vragen. Elke school regelt de bezoeken op zijn eigen manier. Wij zijn van mening dat je begeleider in ieder geval langs hoort te komen voor een tussentijdse evaluatie en het eindgesprek. Zorg ervoor dat de afspraken die je maakt over de begeleiding zwart of wit vastlegt, dat wil zeggen: schrijf ze op en laat je stagebegeleider hier akkoord mee gaan (dit kan met een handtekening of met een bevestiging op de e-mail). Zo kun je op een later moment altijd de gemaakte afspraken nazoeken en je begeleider er op wijzen als hij/zij zich niet aan de afspraken houdt. Het is natuurlijk de bedoeling dat jij je ook aan de afspraken houdt. Als je hulp of begeleiding nodig hebt, geef het meteen aan bij je praktijkopleider. Als je het moeilijk vindt om aan je praktijkbegeleider te vragen, vraag dan om hulp bij je stagebegeleider van school.

3.2 Arbeidsovereenkomst/ arbeidscontract

Die hierboven besproken POK of stageovereenkomst is een leerovereenkomst tussen het leerbedrijf, je school en jou. Daarnaast kan je ook een arbeidscontract afsluiten met het leerbedrijf. In de bol gebeurt dit niet vaak maar het is wel mogelijk. In dit arbeidscontract staan dan aanvullende afspraken tussen jou en het leerbedrijf waar de school niets mee te maken heeft.

3.3 Veilig werken

Het stagebedrijf is verplicht om te zorgen voor een veilige werkplek. Dit is geregeld in de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet). Hieronder valt bijvoorbeeld dat je een helm moet dragen als je stage loopt in de bouw. Maar je kunt ook denken aan andere veiligheidsregels, zoals het dragen van oordoppen of het werken met gevaarlijke stoffen. Het leerbedrijf is verplicht om je, voordat je aan je stage begint, informatie te geven over de veiligheid tijdens je stage. Je moet in ieder geval weten hoe gevaarlijk het werk is dat je gaat doen, wat de risico's zijn en welke beschermingsmiddelen jij moet gebruiken. De werkgever is verplicht om hiervoor te zorgen, en jij bent verplicht om je aan die regels te houden.

3.4 Vrije dagen en schoolvakanties

In je stageovereenkomst staat de begin- en einddatum van je stage. In je onderwijs- en examenregeling (OER) staat hoeveel uren je in die periode stage moet lopen. In overleg met je stagebedrijf kan je vrije dagen opnemen. Houd jij geen vrije dagen over? Vraag dan aan school of de einddatum van je stage kan worden veranderd zodat je tijdens je stage wel vrije dagen kunt opnemen.

Houd er rekening mee dat wanneer je schoolvakantie hebt, dit niet automatisch betekent dat je ook vrij hebt van je stage. Als stagiair maak je onderdeel uit van het stagebedrijf, je volgt dan dezelfde vakantieregeling als de medewerkers.

3.5 Kledingvoorschriften

Leerbedrijven kunnen je vragen om je op een bepaalde manier te kleden, bijvoorbeeld in de beveiliging een uniform of in de zorg een witte jas. Bedrijven kunnen dit doen vanwege bijvoorbeeld veiligheid, hygiëne of omdat dit past bij de functie. De voorschriften moeten alleen wel redelijk zijn en niet discrimineren. Zo mag het bedrijf in principe geen hoofddoek verbieden. Hier zijn uitzonderingen op mogelijk, maar dat zijn echt uitzonderingen. Vraag voordat je aan je stage begint wat de kledingregels zijn en maak hier duidelijke afspraken over! Mocht je er aan twifelen of er sprake is van discriminatie, neem dan contact op met het College voor de Rechten van de Mens of doe een melding bij het Meldpunt stagediscriminatie van SBB.

3.6 Geheimhoudingsplicht

Soms kom je tijdens je leerperiode met informatie in aanraking, die niet iedereen mag weten. Het leerbedrijf kan dan van jou vragen om die informatie geheim te houden. Vaak wordt daar dan een algemene afspraak over gemaakt in de praktijkovereenkomst (pok) of soms in de stageovereenkomst. Is jou niet duidelijk welke informatie je vertrouwelijk moet behandelen? Vraag of je een lijst kunt krijgen met onderwerpen waar je niet met anderen over mag spreken of die je niet mag verwerken in je eindverslag. Let er wel op dat je dit doet voordat je begint met werken! Achteraf afspraken maken werkt vaak niet.

3.7 Intellectueel eigendom

In bepaalde sectoren komt het voor dat je als student te maken krijgt met intellectueel eigendom. Vooral in de creatieve en grafische sectoren bijvoorbeeld. Dat betekent dat de dingen die jij voor je werk maakt van het bedrijf zijn waarvoor je werkt, en dus niet van jou. Gevolg hiervan is dat je dit werk niet mag verkopen of gebruiken zonder toestemming van het bedrijf. In het ergste geval mag je je werk zelfs niet gebruiken voor je portfolio. Zorg ervoor dat je weet of je hier mee te maken hebt en wat de afspraken zijn die in je arbeidsovereenkomst of stageovereenkomst staan.

3.8 Stagevergoeding

Als je een periode stage loopt ben je aan het leren en werken bij een bedrijf. Naast dat het bedrijf tijd maakt om jou iets te laten leren ben je ook gewoon aan het werk voor het bedrijf en draai je diensten mee net als je collega's. Veel stagebedrijven geven studenten voor de tijd die ze stage lopen een financiële vergoeding. Dit is meestal geen volledig salaris maar een deel hiervan. Dit noem je ook wel een stagevergoeding. In sommige sectoren zijn bedrijven verplicht om een stagevergoeding of reiskostenvergoeding te betalen omdat het is afgesproken in de cao (collectieve arbeidsovereenkomsten) van die sector. In sommige cao's zijn afspraken gemaakt over vergoedingen voor stagiaires. Kijk in de cao van jouw branche of je recht hebt op een stagevergoeding. Als je deze niet kunt vinden, neem dan contact op met FNV Jong of CNV Jongeren. Doe dit wel voordat je aan je stage begint. Staat er in de cao niets over een vergoeding? Dan kun je toch altijd bij het stagebedrijf navragen of je een stagevergoeding kunt krijgen. Is dat niet mogelijk, dan kan het stagebedrijf je misschien wel een reiskosten- of onkostenvergoeding geven. Afspraken, bijvoorbeeld over een stagevergoeding, leg je vast in je stagecontract. Let op: als het niet in de cao staat is een bedrijf niet wettelijk verplicht je een stagevergoeding te geven. Wij van JOB, CNV Jongeren en FNV Jong vinden dat iedere student een vergoeding zou moeten krijgen. Wat het bedrag moet zijn hangt onder andere af van de uren die je werkt, de sector waarin je werkt, je opleidingsniveau, het studiejaar waarin je zit en de werkervaring die je hebt. Als je 4 dagen in de week stage loopt dan kun je gemiddeld uitgaan van € 182 bruto per maand en bij 5 dagen per week van € 227 bruto per maand. Heb je een meeloopstage, dan is de kans dat je niets krijgt groter dan dat je een meewerkstage hebt.

Als je een stagevergoeding krijgt, dan moet je daar belasting over betalen. Ook het stagebedrijf moet belasting en premies betalen. Wanneer je te veel belasting hebt betaald, kan je dit bij de Belastingdienst terugvragen via de

belasting-app. Bij de Belastingdienst kun je ook navragen of je te veel belasting hebt betaald. Krijg je alleen een reis- of onkostenvergoeding dan hoef je daar geen belasting over te betalen maar ben je ook niet verzekerd voor veel dingen. Kijk op: www.belastingdienst.nl

3.9 Stagefonds of schoolfonds

Sommige scholen vragen een vergoeding voor het stagefonds aan het stagebedrijf. Scholen mogen dit niet doen, ze mogen niet verdienen aan stagiaires! Als je in het buitenland stage gaat lopen, mag de school wel geld aan jou als student vragen, zie het kopje 1.7 'stage lopen in het buitenland' in hoofdstuk 1.

4. Wat moet je leren?

Wat je aan het eind van je opleiding moet kennen en kunnen ligt vast in een kwalificatiedossier. Zo'n kwalificatiedossier bestaat uit een basisdeel en een of meer profieldelen. Het basisdeel bevat de generieke onderdelen Nederlandse taal, rekenen, loopbaan en burgerschap en Engels (uitsluitend voor niveau 4). Verder bevat het gemeenschappelijke elementen, die gelden voor alle kwalificaties in het dossier: kerntaken, werkprocessen, vakkennis, vaardigheden en houdingsaspecten. Het profieldeel beschrijft de specifieke onderdelen. Keuzedelen zijn een plus op de kwalificatie en maken de opleiding compleet.

Sommige kerntaken en werkprocessen kun je leren tijdens je stage (de beroepspraktijkvorming of bpv). Je leert dan zelfstandig de handelingen uit te voeren. Als je wil weten welke kerntaken en werkprocessen je moet leren tijdens je stage dan kun je dit opzoeken in de Onderwijs- en examenregeling (OER). Voordat je de stageovereenkomst tekent, is het dan ook slim om dit eerst te bekijken.

4.1 Eindopdracht

Meestal wordt aan het eind van je stage via een eindopdracht getoetst of je de kerntaken en werkprocessen die je op je stage moet leren onder de knie hebt. Bij veel scholen en opleidingen gaat dit door middel van een proeve van bekwaamheid (PvB). De praktijkexaminator observeert dan hoe jij de kerntaken uitvoert en beoordeelt of je ze goed genoeg beheerst. Vaak volgt er ook nog een gesprek over wat je weet en wat je zelf vindt dat je geleerd hebt tijdens je stage. Uiteindelijk word je beoordeeld op wat je kan, wat je weet en hoe je houding is. Je hebt het recht om van te voren te weten waarop je beoordeeld wordt, wanneer je dit niet weet kun je dit aan je stagebegeleider vragen.

4.2 Door wie en waar word je beoordeeld?

In de meeste gevallen word je beoordeeld door een praktijkbegeleider van je stage. Om te zorgen dat dit eerlijk verloopt, word je vaak door iemand anders dan je dagelijkse praktijkbegeleider beoordeeld. Soms is je stagebegeleider van school er ook bij. Uiteindelijk geeft school de definitieve beoordeling, je krijgt dus van je stagebegeleider te horen of je de stage hebt gehaald.

Waar?

Je eindopdracht moet in een realistische setting worden uitgevoerd om het zo echt mogelijk te laten lijken. Behalve je stageplek kan dit ook een nagebootste setting zijn. Heb je het idee dat je beoordelaar niet neutraal is of de setting niet klopt? Geef dit aan bij je stagebegeleider van school of stap naar de examencommissie.

4.3 Portfolio en reflectieverslag

Bij veel scholen moet je naast de eindopdracht ook een portfolio en een reflectieverslag maken. Hierin moet je bijhouden wat je hebt geleerd en wat je wel of niet beheerst. Deze tellen ook mee in de eindbeoordeling. Er wordt namelijk gekeken naar je persoonlijke ontwikkeling en je leerervaringen. Als je begeleider van school vindt dat je, ondanks onvoldoendes, je toch goed ontwikkeld hebt, dan kun je alsnog slagen voor je eindopdracht.

4.4 Voortgangsgesprekken

Meestal vindt er tijdens je stage een aantal voortgangsgesprekken plaats. Daarin wordt besproken hoe jij binnen het stagebedrijf functioneert. Zo krijg je een goed beeld van de dingen die je al onder de knie hebt en van de dingen die je nog kunt verbeteren. Vraag altijd aan je praktijkbegeleider op welke manier je iets het beste kunt verbeteren. Maak daar duidelijke afspraken over. Zo is de kans op een goede eindbeoordeling groter. Heb jij geen voortgangsgesprekken? Vraag ze dan aan! Zeker wanneer je voor een langere periode stage loopt. Zet de afspraken die er in het voortgangsgesprek zijn gemaakt op papier. Zo voorkom je misverstanden bij de eindbeoordeling. Je kunt dan namelijk opzoeken wat er eerder is afgesproken.

4.5 Eindbeoordeling

In een eindgesprek krijg je van je stagebegeleider van school te horen of je de stage hebt gehaald. Om je stage voldoende af te ronden moet je in ieder geval:

- Het aantal klokuren dat in je contract is afgesproken stage hebben gelopen.
- Je stageopdrachten hebben afgerond.
- Je hebben gehouden aan de afspraken die in het contract staan.

4.6 Verlenging van je stageperiode

Wanneer je eindbeoordeling onvoldoende is omdat je het aantal uren niet gehaald hebt of niet alle opdrachten hebt afgerond, dan kan in veel gevallen je stageperiode worden verlengd. Vraag aan je begeleiders wat de mogelijkheden zijn. Zet gemaakte afspraken op papier en zorg dat ze haalbaar zijn.

4.7 Herkansing

Afhankelijk van het aantal onvoldoendes wordt door je stagebegeleider besloten tot een volledige herkansing of een aanvullende opdracht. Je hebt altijd het recht op één volledige herkansing. Zorg altijd dat je de competenties die je wel hebt gehaald laat aftekenen. Dit is namelijk het bewijs dat je die niet opnieuw hoeft te doen.

4.8 Oneens met je beoordeling

Meestal heb je tijdens je stage al een paar voortgangsgesprekken gehad waarin eventuele verbeterpunten zijn besproken. De kans is dus klein dat je tijdens je proeve van bekwaamheid (PvB) op- of aanmerkingen krijgt, die je nog niet eerder hebt gehoord. Maar stel dat dit wel gebeurt? Wat dan?

Geef beleefd aan dat je het er niet mee eens bent

Het is natuurlijk niet leuk als je een slechte beoordeling krijgt. Je mag best laten merken dat je niet blij bent met deze beoordeling, sterker nog, dat je het er niet mee eens bent. Zorg wel dat je altijd beleefd blijft in gesprek met je begeleiders. Vraag waarom je ineens een slechte beoordeling krijgt terwijl je daar in de eerdere gesprekken niets over hebt gehoord.

Check gemaakte afspraken

Kijk de aantekeningen van de eerdere gesprekken nog eens goed na. Welke afspraken heb je toen met je begeleiders gemaakt? Misschien kun je aantonen dat het stagebedrijf de afspraken in de stageovereenkomst niet is nagekomen of misschien heb jij bepaalde punten uit eerdere voortgangsgesprekken juist wel verbeterd. Dit kan een ondersteuning zijn als je besluit verdere stappen te ondernemen tegen een slechte eindbeoordeling. Als je het niet eens bent met je eindbeoordeling, dan kun je een bezwaar indienen.

4.9 Bezwaar over eindbeoordeling indienen

Kijk in je praktijkovereenkomst, de stagegids, de onderwijs- en examenregeling (OER) of de klachtenregeling na hoe je officieel kunt laten weten dat je het niet eens bent met de eindbeoordeling. Dit is op iedere school anders geregeld. Kun je de informatie niet direct vinden? Vraag dan aan je begeleider van school waar je informatie kan vinden over de bezwaarprocedure. Meestal moet je een bezwaar bij de examencommissie schriftelijk (per brief of e-mail) indienen. Vaak moet dat binnen 10 werkdagen, lees dit na in het onderwijs- en examenreglement. Zelfs wanneer dat niet hoeft, zorg er dan toch voor dat je alles op papier zet. Leg in je brief duidelijk uit waarom je de eindbeoordeling onterecht vindt. Je kunt je aantekeningen van de evaluatiegesprekken gebruiken als argument in de brief of als bijlage meesturen. De examencommissie neemt jouw klacht in behandeling. Wanneer je het niet eens bent met het oordeel van de examencommissie, kun je een bezwaarbrieff schrijven naar de Commissie van Beroep en Examens. Dit is een onafhankelijke examencommissie die je klacht onderzoekt en opnieuw advies uitbrengt.

5. Problemen en conflicten tijdens je stage

Bij problemen of conflicten zijn er over het algemeen 3 stappen die je kunt doorlopen:

1. Zoek altijd eerst uit of er regels over je probleem of conflict te vinden zijn. Zoek dit op in je praktijkovereenkomst of stagegids. Wanneer je niets kan vinden, het onduidelijk is, of je gelijk hebt, richt je dan in eerste instantie tot een van je begeleiders. Probeer in overleg tot een oplossing te komen. Ook als je geen gelijk hebt maar wel een oplossing wil kan je het beste in gesprek gaan.
2. Als je begeleiders je niet kunnen helpen, dan kun je het een niveau hoger proberen bij je opleidingsmanager of zelfs bij de directeur van je school. Met je klacht over je leerbedrijf kan je ook terecht bij SBB. Kijk hiervoor op: www.sbb.nl/contact
3. Ten slotte kan je, wanneer je niet tevreden bent over de oplossing die je school aandraagt, een klacht indienen bij de klachtencommissie. In de klachtenprocedure van school staat hoe dit in zijn werk gaat. Deze kun je via je begeleider op school krijgen of op de website van school vinden. In de klachtenprocedure staan meestal ook de contactgegevens van de klachtencommissie. Als dit niet het geval is, dan kun je ze opvragen bij de administratie. Je hebt het recht dat je klacht serieus wordt behandeld. Wordt je klacht niet serieus genomen? Neem contact op met JOB! JOB helpt je met je klacht, adviseert je over je rechten en legt je uit wat je kunt doen om je klacht op te lossen. Zij kunnen je ook doorverwijzen naar SBB, vakbonden FNV of CNV als die jou beter kan helpen.

Hier vind je een overzicht van de meest voorkomende stageproblemen en de mogelijke oplossingen:

5.1 Problemen met je begeleiders

Ben je niet tevreden over de begeleiding die je krijgt? Is je stagebegeleider nooit bereikbaar, krijg je geen feedback van je praktijkbegeleider of heb je een conflict met hem/haar? Zorg dat je meteen laat weten wat je dwars zit, want het is belangrijk dat je stage zo goed mogelijk verloopt. Wanneer je te lang wacht, bestaat het risico dat je een slechte eindbeoordeling krijgt of erger, dat je moet stoppen met je stage.

Wat kun jij doen?

Maak je probleem bespreekbaar bij je praktijkbegeleider. Lost dat niets op, neem dan contact op met je stagebegeleider van school. Wanneer dat ook niets oplevert, ga dan langs bij je mentor of neem contact op met JOB.

5.2 De werkzaamheden hebben niets met je opleiding te maken

De bedoeling van je stage is dat je iets leert. Je hebt daarover met je school en het stagebedrijf afspraken gemaakt in de stageovereenkomst. Als blijkt dat jij alleen klusjes moet doen die niets met je opleiding te maken hebben moet je actie ondernemen.

Wat kun jij doen?

Probeer het probleem bespreekbaar te maken bij je praktijkbegeleider. Geef duidelijk aan dat je het vervelend vindt dat je geen werkzaamheden krijgt die met je leerdoelen te maken hebben. Zoek in je stagegids op welke kerntaken en werkprocessen je voor je stage moet leren. Voer een gesprek met je praktijkbegeleider over welke werkzaamheden je gezien deze leerdoelen het beste kunt gaan doen. Komt er geen oplossing? Neem dan contact op met de stagebegeleider van school. Lukt dat ook niet? Stap dan naar je mentor, de klachtencommissie van je school of neem contact op met JOB.

5.3 Gevaarlijk werk of te lange werktijden

Moet je tijdens je stage allerlei werkzaamheden doen die een stagiair niet zonder begeleiding hoort te doen? Bijvoorbeeld werken met gevaarlijke machines zonder beschermende kleding. Of heb je veel te lange werktijden? Je leerbedrijf is verplicht je in te lichten over de veiligheidsvoorschriften, als dat van toepassing is. Je leerbedrijf is wettelijk verplicht zich te houden aan de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet). Dat betekent dat ze maatregelen moeten treffen voor de veiligheid van al het personeel. Meer informatie vind je in hoofdstuk 3 van deze stagewijzer onder 3.5 'veilig werken'.

Wat kun jij doen?

Wanneer jij het idee hebt dat je niet veilig werkt, geef dit dan aan bij je praktijkbegeleider. Wanneer dit niets oplost, laat dan je stagebegeleider van school weten wat er aan de hand is. Lost dit ook niets op? Dan kun je een klacht indienen bij de Inspectie SZW of voor informatie en hulp terecht bij FNV Jong of CNV Jongeren.

- www.inspectieszw.nl
- www.fnvjong.nl
- www.cnvjongeren.nl

5.4 Seksuele intimidatie

Word je tijdens je stage op een ongewenste manier lastig gevallen? Voel je je niet op je gemak omdat een collega seksueel getinte opmerkingen tegen je maakt? Hoe ga je daarmee om en aan wie kun je het vertellen? Wat doe je in het geval van seksuele intimidatie?

Wat kun jij doen?

Wacht niet met actie ondernemen! Als jij je niet veilig voelt op je stageplaats, dan moet je dat zo snel mogelijk aangeven. Wil jij liever niet bij een van je begeleiders aankloppen? Dan kun je altijd terecht bij een vertrouwenspersoon op school. Een vertrouwenspersoon heeft een geheimhoudingsplicht. Je hoeft geen namen te noemen en alles wat je zegt, blijft geheim. Als je niet naar een vertrouwenspersoon van je school wilt, dan kun je ook naar een vertrouwensinspecteur van de onderwijsinspectie. De vertrouwensinspecteur behandelt je klacht en kan je helpen verdere stappen te ondernemen. Hij of zij heeft ook geheimhoudingsplicht, dus jullie maken samen afspraken over welke stappen er verder worden ondernomen. Alles gebeurt in overleg met jou.

- www.onderwijsinspectie.nl

5.5 Discriminatie

Lukt het jou maar niet om een leerwerkplek te vinden? Heb je het vermoeden dat de reden daarvan is dat je een buitenlandse naam hebt, omdat je zwanger bent of omdat je een handicap hebt. Word je op werk door collega's gepest omdat je homoseksueel bent? Kortom: wordt je gediscrimineerd?

Wat kun jij doen?

Als jij gediscrimineerd wordt of je niet veilig voelt op je werk, dan moet je dat zo snel mogelijk aangeven. Discriminatie bij het vinden van een stage of op je stage is onaanvaardbaar en onacceptabel. Het is belangrijk dat studenten die stagediscriminatie ervaren zich melden. Hierdoor wordt het inzichtelijk en kan er ook iets mee worden gedaan. Bespreek het eerst met je praktijkbegeleider of je stagebegeleider van school. Wil jij liever niet bij een van je begeleiders aankloppen? Dan kun je altijd terecht bij een vertrouwenspersoon bij jou op school. Een andere mogelijkheid is om een melding te maken bij SBB of het College voor de Rechten van de Mens.

- www.s-bb.nl/studenten/meldpunt-stagediscriminatie
- www.mensenrechten.nl/wat-zijn-mensenrechten/discriminatie

Jouw rechten

In het geval van seksuele intimidatie, discriminatie, agressie en/of geweld heb je het recht om je werkzaamheden direct neer te leggen zonder dat dit reden is voor een negatieve beoordeling. Je bent wel verplicht om de werkonderbreking direct te melden bij je begeleiders. Als dit niet mogelijk is, dan kun je de werkonderbreking bij een vertrouwenspersoon melden.

5.6 Gemiste uren en langdurige afwezigheid door ziekte

In je stageovereenkomst heb je afgesproken dat je een bepaald aantal klokuren stage loopt. De school of het stagebedrijf kan jou dus verplichten om de gemiste uren in te halen. Maak hier in ieder geval met het stagebedrijf duidelijke afspraken over. Het hangt er natuurlijk ook vanaf hoe jij in het bedrijf functioneert, of je alle opdrachten af hebt en hoe jouw situatie er op dit moment uitziet. Inhalen van gemiste uren wordt lastiger als je voor langere tijd ziek bent en zo een deel van je stage mist. Voor afwezigheid tijdens je stage gelden voor stagiairs dezelfde regels als voor het personeel van het stagebedrijf en ook de regels uit je stageovereenkomst.

Wat kun jij doen?

Kijk eerst in de stageovereenkomst wat je moet doen in geval van ziekte. Zorg in ieder geval dat je het stagebedrijf en school op tijd laat weten dat je niet aanwezig bent omdat je ziek bent. Bij langdurige afwezigheid kan de school of het stagebedrijf je verplichten om de gemiste tijd in te halen. Kijk daarom goed na wat er is afgesproken over het opnemen van vrije dagen of het compenseren van langdurige afwezigheid door ziekte.

5.7 Het valt gewoon tegen...

Vind je de stage echt niet leuk omdat de werkzaamheden je niet liggen, je geen leuk contact met je collega's hebt of je iedere dag met tegenzin naar je stage gaat?

Wat kun jij doen?

Praat er met je praktijkbegeleider over en geef hem duidelijk aan wat je niet bevalt. Misschien is er een hele praktische oplossing voor jouw probleem. Wellicht kunnen je werkzaamheden worden aangepast of mag je op een andere kamer gaan zitten. Geef het in ieder geval niet direct op. Kijk eerst of er echt geen mogelijkheid is om er toch nog een leuke stage van te maken en vraag hulp aan je stagebegeleider van school.

6. Stoppen met je stage

Misschien ben je een probleem tijdens je stage tegenkomen dat niet op te lossen is. Het kan ook gebeuren dat je door persoonlijke omstandigheden niet meer in staat bent om je stage af te maken. In die gevallen kun je voor de in de stageovereenkomst afgesproken einddatum stoppen met je stage. In de overeenkomst staat in welke gevallen dat van toepassing is. De stageovereenkomst wordt dan voortijdig ontbonden.

6.1 Consequenties van stoppen

Voordat je definitief besluit te stoppen is het verstandig om met je stagebegeleider over de consequenties te praten. Overleg in ieder geval het volgende met je stagebegeleider:

- Loop ik studievertraging op en zo ja hoeveel?
- Blijft mijn recht op herkansing staan?
- Blijven mijn behaalde leerdoelen staan zodat ik die niet opnieuw hoeft te behalen?
- Wie gaat er op zoek naar een vervangende stageplek?

Wanneer je recht op herkansing vervalt, moet je de volgende stage in één keer halen, anders kun je van school worden gestuurd.

6.2 Je besluit te stoppen met je stage

Het kan in jouw geval natuurlijk beter zijn om van stagebedrijf te veranderen. Wanneer je hebt besloten te stoppen, moet er eerst een gesprek komen tussen jou, de school en het stagebedrijf. Daarna moet je schriftelijk, per mail aan je stagebedrijf en aan school officieel laten weten dat je hebt besloten eerder te stoppen met je stage.

6.3 Je moet stoppen met je stage

Ook het stagebedrijf of je school kunnen besluiten om je stage eerder te beëindigen. In de stageovereenkomst staat in welke gevallen je dit kan voorkomen. Je stagebedrijf heeft het recht om je stageovereenkomst te ontbinden, dat mag alleen:

- Als je je niet aan de gedragsregels van het stagebedrijf houdt ondanks een waarschuwing. De gedragsregels kun je in je stageovereenkomst vinden of ze navragen bij je stagebedrijf.
- Wanneer je je niet aan de verplichte afspraken uit de stageovereenkomst houdt. Als school of het stagebedrijf heeft besloten dat jij moet stoppen met je stage, dan moet er eerst een gesprek tussen jou, de school en het stagebedrijf plaatsvinden. Daarna moet je school of je stagebedrijf schriftelijk, per e-mail, laten weten dat je moet stoppen met je stage.

6.4 Recht op een vervangende stageplaats

Je hebt recht op een vervangende stageplaats wanneer je stagebedrijf niet (langer) erkend is, de begeleiding tekort schiet of ontbreekt, of in andere ernstige omstandigheden. De school en SBB moeten er dan voor zorgen dat er zo snel mogelijk een vervangende stageplaats geregeld wordt. Meld het bij je stagebegeleider van school en bij de SBB: <https://www.s-bb.nl/contact>

6.5 Bezwaar indienen wanneer je moet stoppen bij een leerbedrijf

Kijk in je stageovereenkomst, de stagegids, de onderwijs- en examenregeling of de klachtenregeling na hoe je officieel kunt laten weten dat je het niet eens bent met de beslissing dat je moet stoppen. Dat doe je door bezwaar aan te tekenen bij de klachtencommissie van jouw school. Dit is op iedere school anders geregeld. Kun je de informatie niet direct vinden? Vraag dan aan je stagebegeleider waar je informatie kan vinden over de klachtenprocedure. Meestal staat deze informatie ook op de website van de school.

Je moet een bezwaar bij de klachtencommissie meestal schriftelijk (per brief of mail) indienen. Vaak moet dat binnen 10 werkdagen, lees dit na in de klachtenprocedure. Zelfs wanneer dat niet hoeft, zorg er dan toch voor dat je alles op papier zet. Leg in je brief duidelijk uit waarom je de beslissing onterecht vindt. Je kunt je aantekeningen van de evaluatiegesprekken gebruiken als argument in de brief of als bijlage meesturen. De klachtencommissie neemt jouw klacht in behandeling.

7. Aansprakelijkheid en verzekeringen

Het leerbedrijf is aansprakelijk voor alle schade die jij tijdens je leerperiode oploopt tenzijde schade het gevolg is van opzet, bewust of roekeloos gedrag. Ook is het leerbedrijf verantwoordelijk voor de schade die jij bij anderen veroorzaakt tijdens je stage. De regels over aansprakelijkheid staan in de Nederlandse wet en zijn dwingend. Dus afspraken die in je praktijkovereenkomst of arbeidscontract staan en iets anders zeggen, zijn op dat moment niet rechtsgeldig! Hieronder staan een aantal regels uitgelegd.

Daarnaast kan het ook zijn dat je ziek wordt of dat je betrokken bent bij een ongeval op werk en daardoor niet kan werken. Hiervoor zijn er in Nederland ook allerlei wetten en verzekeringen, hieronder een kort overzicht. Kijk voor meer informatie op ook op bijvoorbeeld www.rijksoverheid.nl en www.uwv.nl.

7.1 Aansprakelijkheidsverzekering (WA verzekering)

Je kan tijdens je leerwerkperiode iemand anders schade toebrengen of materiële schade veroorzaken. Bijvoorbeeld wanneer je vergeet een kraan goed dicht te draaien waardoor de volgende dag de hele verdieping onder water staat met schade aan meubels en apparaten. De persoon die schade heeft geleden, kan dan jou of jouw leerbedrijf aansprakelijk stellen. Het gaat vaak om hoge bedragen. Omdat je die zelf niet kunt betalen, wordt dit door de WA-verzekering vergoed. Als je ouders een gezinsaansprakelijkheidsverzekering hebben, dan ben jij daarop meeverzekerd. Dit geldt wanneer je thuis of op kamers woont en niet getrouwd bent. In alle andere gevallen moet je voor je eigen aansprakelijkheidsverzekering zorgen. Als dit zo is, dan kun je het beste contact opnemen met school. Scholen hebben namelijk vaak leerwerkstudenten meeverzekerd door een collectieve WA-verzekering.

7.2 Zorgverzekering

Wanneer je ouder bent dan achttien, moet je zelf zorgen dat je verzekerd bent voor ziektekosten. Je sluit dan bij een verzekeringsmaatschappij een ziektekostenverzekering af. Deze verzekering zorgt er voor dat bepaalde kosten die je maakt wanneer je ziek bent vergoed worden. Wat er precies vergoed wordt ligt aan de verzekering waar jij voor kiest. Iedereen heeft dezelfde verplichte basisverzekering. Daarnaast kan je zelf kiezen of je je aanvullend (extra) verzekerd. Check, wanneer je jonger bent dan achttien, of je met je ouders bent meeverzekerd voor ziektekosten.

7.3 Wanneer je ziek bent

Wanneer het leerbedrijf jou een salaris of stagevergoeding uitbetaalt zijn ze verplicht je door te betalen bij ziekte. De hoogte daarvan is afhankelijk van jou cao maar altijd minimaal 70%. Als je door ziekte of bijvoorbeeld een bedrijfsongeval nog maar voor een gedeelte je werk kan doen moet het bedrijf je gepast werk bieden. Ook moet het leerbedrijf een re-integratieplan opstellen. Dit plan duurt net zolang als je arbeidsovereenkomst met een maximum tijd van twee jaar. Het is dus van invloed of je een jaarcontract of een contract voor onbepaalde tijd met het leerbedrijf hebt afgesloten. Na de periode van twee jaar of het einde van je contract kan je een Ziektewetuitkering krijgen van het UWV.

7.4 Arbeidsongeschikt

Wanneer je langer dan twee jaar ziek bent moet je gekeurd worden. Bij deze keuring van het UWV wordt bepaald of je nog kan werken en zo ja, volledig of slechts deels. Als je (gedeeltelijk) afgekeurd wordt krijg je een uitkering. Welke uitkering dat is, is afhankelijk van je situatie. Kijk op www.uwv.nl voor meer informatie.

8. Wij zijn er om je te helpen!

Deze Stagewijzer is gemaakt door JOB, CNV Jongeren en FNV jong. Hier vertellen wij je graag nog even over onze organisaties en hoe wij verder nog samenwerken om mbo-studenten te helpen.

8.1 JOB

JOB zorgt dat jouw stem niet kwijtraakt in het mbo! JOB is namelijk dé landelijke jongerenorganisatie die mbo-studenten een stem geeft in het onderwijs. Wij zorgen er voor dat jouw mening en jouw perspectief niet vergeten wordt én juist nog meer wordt gehoord. Door studenten hun rechten uit te leggen en de stem van studenten te laten horen richting media en politiek, geven wij studenten alle middelen in handen om invloed uit te oefenen op hun opleiding, school en

stage! Daar zijn wij goed in, omdat we met één been in de mbo-praktijk en één been in het beleid staan. JOB staat in de praktijk omdat mbo-studenten zelf JOB besturen. Elk jaar zetten vijf mbo-studenten die zelf verbonden zijn aan studenteraden door heel Nederland zich in voor JOB. Daarnaast staan we met één been in het beleid. Wij zitten dagelijks aan tafel met de machtigste mensen uit het mbo en vertellen ze wat er beter geregeld moet worden voor mbo-studenten.

www.jobmbo.nl

8.2 CNV Jongeren

CNV Jongeren is de enige onafhankelijke bond voor jong werkend Nederland. CNV Jongeren komt op voor de belangen van jongeren en jongvolwassenen op de arbeidsmarkt in het algemeen en voor de belangen van haar leden in het bijzonder. CNV Jongeren heeft speciale aandacht voor de positie van kwetsbare jongeren. Deze belangen behartigt CNV Jongeren door de politieke en maatschappelijke agenda te beïnvloeden, contacten in de polder, met ministeries en media, maar ook op individueel niveau. Tegelijkertijd wil CNV Jongeren ook handen en voeten geven aan haar idealen en standpunten en wil ze actief bijdragen aan maatschappelijke verandering. In dat verband worden projecten, activiteiten en campagnes ontwikkeld.

www.cnvjongeren.nl

8.3 FNV Jong

FNV Jong is een belangenorganisatie voor en door jongeren. Dit betekent dat jij het als jongere voor het zeggen hebt zodra je lid wordt. Je kan je nu rechtstreeks aansluiten bij FNV Jong en zelf bepalen wat jij belangrijk vindt. Wij maken ons hard om ervoor te zorgen dat jouw eerste stappen op de arbeidsmarkt zo goed mogelijk verlopen. Sinds 2006 heeft FNV Jong ook een zetel in de Sociaal Economische Raad (SER), die adviezen geeft aan de overheid op het gebied van werk en inkomen.

www.fnvjong.nl

8.4 Samenwerking tussen CNV Jongeren, FNV Jong en JOB

JOB, CNV Jongeren en FNV Jong werken veel vaker samen als het gaat om het mbo en de aansluiting op de arbeidsmarkt. Dan doen wij binnen de SBB Studentenkamer. SBB is de samenwerkingsorganisatie tussen mbo-onderwijs en bedrijfsleven. Doelen van SBB zijn dat studenten de beste praktijkopleiding met uitzicht op een baan krijgen en bedrijven nu en in de toekomst beschikken over de vakmensen die ze nodig hebben. SBB is verder onder andere verantwoordelijk voor het erkennen en begeleiden van leerbedrijven en het verzorgen van informatie over de arbeidsmarkt voor mbo.

JOB, FNV Jong en CNV Jongeren zitten samen in de SBB Studentenkamer. JOB neemt deel aan de studentenkamer vanuit het onderwijs en de student en de FNV en CNV vanuit de arbeidsmarkt en de toekomstige werknemer. Samen slaan wij onze handen ineen om de stem van jongeren binnen de SBB te waarborgen en zo bij te dragen aan passend beleid! Dit kunnen wij omdat wij samen een enorme groep jongeren vertegenwoordigen. De Studentenkamer is de stem van mbo-studenten en mbo-starters op de arbeidsmarkt binnen de SBB. Want als je niet over maar met studenten praat kun je écht passend beleid maken!

In de SBB Studentenkamer nemen dus drie jongerenorganisaties plaats. Samen luisteren wij naar de stem van mbo-studenten in Nederland. Wij:

- bespreken onderwerpen die te maken hebben met de aansluiting van het mbo-onderwijs op de arbeidsmarkt
- geven gevraagd en ongevraagd advies over beleid dat onderwijs en bedrijfsleven bij SBB samen vormgeven
- dienen als klankboard voor SBB bij het ontwikkelen van producten voor studenten en bij communicatie naar studenten
- zorgen dat de student altijd centraal staat

Speerpunten

1. **Inclusieve arbeidsmarkt:** iedere student verdient een plek op de arbeidsmarkt daarom moeten studenten goed begeleid worden en tolereren wij geen stagediscriminatie.
2. **Medezeggenschap:** studenten moeten zeggenschap hebben over hun stage en eerste stappen richting de arbeidsmarkt. Zij moeten invloed kunnen uitoefenen op hun eigen stagecontract. Dit kan alleen als zij op de hoogte zijn van de regelgeving (daarom bieden wij de vernieuwde stagewijzer aan)! Ons huidige uitgangspunt is dat er te veel ruimte is voor de interpretatie van de regels.
3. **Waardering:** studenten zijn de arbeidsmarkt van de toekomst, zij verdienen het om door stagebedrijven gewaardeerd te worden, zowel financieel als in het respecteren van de rechten van de student. Het mag niet zo zijn dat studenten als goedkope werkkrachten worden gezien.

